

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 11 lipca 2024 r.
Znak sprawy: DRE.prz.058.1.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 3028 Pana Daniela Milewskiego w sprawie interwencji państwa względem rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 3028 z dnia 10 czerwca 2024 r. dotyczącą interwencji państwa względem rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, informuję co następuje.

Pytanie 1: Jakie są główne cele i założenia w zakresie interwencji państwa w sektorze rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, zwłaszcza w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz wsparcia dla rolników i producentów żywności?

Odpowiedź: Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego oraz stabilizacji sektora rolno-spożywczego należy do głównych priorytetów rządu RP. W tym celu na bieżąco monitorowana jest sytuacja rynkowa i podejmowane są działania z wykorzystaniem dostępnych instrumentów wsparcia, zarówno krajowego jak i unijnego, w ramach różnego rodzaju programów pomocowych UE.

Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego jest również głównym celem Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) UE, na realizację którego przeznaczane jest około 1/3 unijnego budżetu. Zatem należy wskazać, iż interwencje w sektorze rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego realizowane z WPR zostały zaprogramowane w oparciu o wspólne

cele UE określone w rozporządzeniu o planach strategicznych¹ oraz o potrzeby zdiagnozowane w trakcie prac nad Planem Strategicznym dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR). Do celów wokół których zostały zaprogramowane interwencje zaliczamy:

- wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii;
- zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
- poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;
- przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa;
- poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Należy ponadto podkreślić, iż przedmiotowe wsparcie w ramach WPR zaprogramowano także wokół celów, nakierowanych na zrównoważony rozwój rolnictwa, a w konsekwencji, na długofalową jego konkurencyjność, tj.:

- 1) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii;

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

- 2) wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych;
- 3) przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 ma na celu wspieranie przede wszystkim zrównoważonego rozwoju polskich gospodarstw i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego. Ponadto PS WPR wspiera zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku, chroniące wodę, glebę i powietrze oraz bioróżnorodność. Przedmiotowe wsparcie sprzyjać będzie produkcji i wykorzystaniu zrównoważonej energii, wzmacniana będzie różnorodność gospodarcza, w tym wykorzystanie możliwości związane biogospodarką. Jednocześnie upowszechniane i wdrażane będą rozwiązania naukowe i innowacyjne, w tym cyfrowe, usuwające bariery rozwojowe wsi i rolnictwa. PS WPR 2023-2027 wpisuje się w Strategię Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030.

Pytanie 2: Czy istnieją konkretne programy wsparcia finansowego dla rolników i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego, które mają na celu zminimalizowanie skutków niskich cen produktów rolnych na rynku?

Odpowiedź: Wsparcie rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce nakierowane jest przede wszystkim na rozwój mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które należą do polskiego kapitału i są głównym odbiorcą produktów rolnych wytwarzanych przez lokalnych producentów, co wpływa na integrację kluczowych ogniw łańcucha żywnościowego (rolnik – przetwórcą).

Polska od lat wspiera rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego. Integracja z UE wywołała duże ożywienie inwestycyjne w polskim przemyśle spożywczym. Pierwsze jego symptomy wystąpiły bezpośrednio przed integracją i były spowodowane koniecznością dostosowania zakładów przetwórczych do wymogów i standardów unijnych. Źródłami pomocy strukturalnej dla sektora rolno-spożywczego w Polsce były w tym okresie fundusze przedakcesyjne: SAPARD i PHARE (ang. Poland and Hungary: Assistance for Restructuring of the Economy). W kolejnych latach wsparcie działań inwestycyjnych w przemyśle spożywczym środkami unijnymi było kontynuowane za pośrednictwem

Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” w ramach Działania 1.5. „Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych”, a następnie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – Działanie 123. „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” oraz PROW 2014-2020 Poddziałanie 4.2. „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”.

Od 2022 roku realizowane są mechanizmy wsparcia podmiotów sektora rolno-spożywczego w ramach Inwestycji A1.4.1. Krajowego Planu Odbudowy i Wzmacniania Odporności (KPO) – „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu” w ramach następujących inwestycji:

1. Wsparcie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury

Nabór wniosków został przeprowadzony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako Jednostkę Wspierającą KPO, w dniach 17 października do 18 listopada 2022 r.

Nabór dotyczył wsparcia inwestycji w infrastrukturę, maszyny, urządzenia i środki transportu służące do prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury. Wsparcie dotyczy takich branż przetwórstwa jak: mleczarstwo, przemysł mięsny, owocowo-warzywny, młynarstwo, piekarnie itd.)

W ramach naboru złożono rekordową liczbę wniosków 2 056 na kwotę 6,2 mld zł. Na dzień 1 lipca 2024 r. zawarto 727 umów i wypłacono 462 mln zł.

2. Wsparcie w zakresie przechowywania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury oraz artykułów rolno-spożywczych (tzw. centra przechowalniczo-dystrybucyjne oraz regionalne rolno-spożywcze rynki hurtowe)

Nabór wniosków został przeprowadzony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako Jednostkę Wspierającą KPO, w dniach 01 – 30 czerwca 2023 r.

Nabór dotyczył wsparcia inwestycji w budowę i modernizację centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych oraz modernizację rynków hurtowych jako miejsc magazynowania towarów w czasach zakłóceń dostaw, co będzie pozytywnie wpływać na możliwości eksportu krajowych produktów rolnych i rybołówstwa. Centra przechowalniczo-dystrybucyjne, będą pełniły ważną rolę buforów magazynowych, szczególnie istotnych w obliczu kryzysów żywnościowych oraz konieczności zagospodarowania i przechowania nadwyżek produktów rolnych, w tym zbóż.

Nabór zakończył się sukcesem potwierdzonym bardzo dużym zainteresowaniem wnioskodawców, bowiem złożono 875 wniosków na rekordową kwotę ponad 4,5 mld zł. Na dzień 9 czerwca 2024 r. zawarto 33 umowy i wypłacono 21,8 mln zł.

Należy także wskazać, że dla MŚP sektora przetwórczego przewidziano wsparcie z Krajowego Planu Strategicznego WPR 2023-2027 w ramach instrumentu „Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości”, które nakierowane jest na realizację działań inwestycyjnych, mających wzmocnić pozycję rynkową przedsiębiorców MŚP, a także wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego oraz promować współpracę w ramach łańcucha wartości. Zgodnie z obecnymi założeniami, pierwszy nabór wniosków planowany jest na drugą połowę 2025 r., czyli po zakończeniu realizacji naborów w ramach Inwestycji KPO A.1.4.1.

3. Wsparcie rolników i rybaków w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury (tzw. małe przetwórstwo)

Nabór wniosków został przeprowadzony w dniach 17 października - 18 listopada 2022 r.

Nabór dotyczył wsparcia małego przetwórstwa w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL), tworzenie miejsc bezpośredniej sprzedaży dla spożywczych produktów lokalnych (miejsca obsługi podróżnych na obszarze dróg – tzw. MOP-y oraz warzywniaki i zieleniaki), w celu skracania łańcuchów żywnościowych i wzmocnienia pozycji rolnika oraz zapewnienia dodatkowych dochodów.

W ramach naboru złożono 674 wnioski na kwotę 207 mln zł. Na dzień 1 lipca 2024 r. zawarto 109 umów na kwotę 26,1 mln zł, zaś wypłacono 7,4 mln zł.

W związku z dużym zainteresowaniem powyższym wsparciem, postanowiono uruchomienie II naboru wniosków (od 3 stycznia 5 lutego 2024 r.).

W II naborze wprowadzono korzystniejsze warunki wsparcia, ukierunkowane na zwiększenie atrakcyjności instrumentu poprzez podniesienie poziomu pomocy. Zmiana wprowadzona dotyczy zwiększenia wsparcia z 50 % do 70% kosztów kwalifikowalnych (w przypadku młodego rolnika) i do 60% kosztów kwalifikowalnych dla pozostałych odbiorców wsparcia z wyłączeniem osób fizycznych uprawnionych do chowu, hodowli lub połowu ryb.

W ramach II naboru wniosków złożono znacznie więcej wniosków tj. 4 300 wniosków na kwotę 1,5 mld zł. Na dzień 1 lipca 2024 r. zawarto 18 umów na kwotę prawie 5,0 mln zł.

Ponadto, w 2024 r. zostały uruchomione dwa programy pomocowe dla producentów zbóż. Miały one na celu zminimalizowanie skutków niskich cen kukurydzy, pszenicy, żyta jęczmienia, pszenżyta i mieszanek zbożowych ale przede wszystkim opróżnienie magazynów przed nadchodzącymi zniwami. Do 5 czerwca br. do ARiMR mogli składać wnioski producenci rolni, którzy dokonali sprzedaży pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta, mieszanek zbożowych (na podstawie faktur VAT) podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu, skupu lub przetwórstwa zbóż jak również podmiotom skupującym zboża w związku z prowadzoną przez te podmioty produkcją zwierzęcą w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 maja 2024 r. Stawki dopłat do sprzedanych zbóż wynosiły 200 do 300 zł/t w zależności od okresu sprzedaży. Łączne złożono 183 tys. wniosków na uzyskanie przeznaczonego w budżecie krajowym wsparcia w wysokości 2,1 mld zł.

Dodatkowo, producenci kukurydzy mogli ubiegać się w 2024 r. o wsparcie, pod warunkiem że uprawiali kukurydze w 2023 r. Stawka dopłat wynosiła 500, 700 oraz 1 000 zł do hektara (w zależności od województwa). Budżet krajowy na wsparcie wyniósł 1 mld zł. do ARiMR wpłynęło ponad 172 tys. wniosków.

Jednocześnie podkreślenia wymaga fakt, iż podobne programy wsparcia dla producentów zbóż i rzepaku wprowadzone zostały w roku 2023. Była to forma wsparcia bardzo istotna

dla rolników poszkodowanych na skutek drastycznego spadku cen płodów rolnych i wzrostu kosztów produkcji będących skutkiem wybuchu wojny w Ukrainie.

Ponadto, niezwykle istotnym programem wsparcia był również przeprowadzony w dniach 5 czerwca - 5 lipca 2023 r. nabór wniosków w ramach części nr 3a inwestycji A1.4.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) – *Wsparcie w zakresie infrastruktury magazynowania służącej zwiększeniu odporności gospodarstw rolnych na kryzysy (zakup i montaż silosów wraz z wyposażeniem)*. Wsparcie przysługiwało na zakup nowego silosa, nowego wyposażenia lub urządzeń będących integralną częścią wyposażenia takiego silosa oraz do kosztów montażu i transportu silosa wraz z wyposażeniem. Celem wsparcia było skrócenie i dywersyfikacja łańcucha dostaw poprzez wsparcie tworzenia infrastruktury magazynowej dla zbóż lub nasion roślin oleistych, w celu zwiększenia odporności gospodarstw rolnych na obecne i przyszłe kryzysy na rynkach rolnych. W ramach naboru złożono rekordową liczbę wniosków 12 983 na kwotę 505,4 mln zł. Na dzień 1 lipca 2024 r. zawarto 10 002 umowy i wypłacono 22,1 mln zł.

Dodatkowo na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, producenci rolni mogą ubiegać się o preferencyjny kredyt na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, natomiast przetwórcy produktów rolnych mogą ubiegać się o preferencyjny kredyt na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych. Kwota kredytu nie może przekroczyć:

1. 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł, w przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwie rolnym;
2. 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 8 mln zł w przypadku inwestycji realizowanych w dziale specjalnym produkcji rolnej;
3. 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 16 mln zł w przetwórstwie produktów rolnych.

Aktualnie wszystkie nabory dotyczące programów wsparcia finansowego dla rolników i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego, które mają na celu zminimalizowanie skutków niskich cen produktów rolnych na rynku zostały zakończone. Niemniej jednak Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje sytuację i w razie

wystąpienia konieczności uruchamiania w razie potrzeb nowe programy wsparcia finansowego dla rolników i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego, które mają na celu zminimalizowanie skutków niskich cen produktów rolnych na rynku.

Należy także wskazać, że dla sektora przetwórczego przewidziano wsparcie z Krajowego Planu Strategicznego WPR 2023-2027 w ramach instrumentu „Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości”. W okresie 2025-2027 przewidziano wsparcie dla beneficjentów (rolnik, domownik, małżonek rolnika, mikrofirma oraz sektor MŚP), które nakierowane jest na realizację działań inwestycyjnych, mających wzmocnić pozycję rynkową rolników/mikroprzedsiębiorców/ przedsiębiorców (MŚP), a także wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego oraz promować współpracę w ramach łańcucha wartości. Zgodnie z obecnymi założeniami, pierwszy nabór wniosków planowany jest na drugą połowę 2025 r., czyli po zakończeniu realizacji naborów w ramach Inwestycji KPO A.1.4.1.

Pytanie 3: Jakie środki podejmuje rząd w celu promowania zrównoważonego rozwoju rolnictwa, w tym wspierania praktyk ekologicznych, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt?

Odpowiedź: Definicja rolnictwa zrównoważonego wskazuje, że są to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi mając na uwadze zatem znaczenie zrównoważonego rozwoju rolnictwa realizuje szereg działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących rolnictwa, wspierania praktyk ekologicznych, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.

Działania resortu rolnictwa w obszarze informacji i edukacji nt. praktyk ekologicznych, ochrony środowiska czy dobrostanu zwierząt realizowane są na rynku krajowym na kilku płaszczyznach. Dedykowane przekazy kierowane są do rolników/producentów, do konsumentów oraz do dzieci. Zatem w odniesieniu do praktyk ekologicznych celem działań skierowanych do producentów jest zwiększanie zainteresowania rolnictwem ekologicznym i produkcją ekologiczną, z przekazaniem jasnych wskazówek, przepisów, know-how oraz przedstawieniem dobrych praktyk. W tych projektach, informacja i edukacja w zakresie zasad produkcji ekologicznej to budowanie rozbudowanych

przekazów z konkretnymi wskazówkami dla wszystkich zainteresowanych. Intensywne, ogólnopolskie działania mające na celu edukację w zakresie żywności ekologicznej prowadzone były dotąd przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w telewizji, prasie, radiu, na warszawskich rowerach miejskich, w szkolnym dzienniczku elektronicznym, w Internecie, w tym w mediach społecznościowych oraz z wykorzystaniem reklamy outdoor. Kampania kontynuowana jest również w 2024 r., zaś kolejne projekty będą systematycznie uruchamiane.

Ponadto MRiRW prowadzi kampanię #KupujŚwiadomie PRODUKT EKOLOGICZNY w ramach której edukuje w zakresie świadomych decyzji zakupowych oraz zwracania uwagi na informacje na etykietach produktów spożywczych.

W odniesieniu do ochrony środowiska realizowany jest obecnie trzeci już krajowy plan działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2023-2027, zwany dalej „krajowym planem działania”, który stanowi wykonanie zobowiązań wynikających z postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71, z późn. zm.). Podstawę prawną dla ogłoszenia krajowego planu działania są przepisy art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. *o środkach ochrony roślin* (Dz. U. z 2024 r. poz. 630), a czas ich realizacji został zaplanowany w odstępach czasu nie dłuższych niż 5 lat.

Kluczowym celem dla Polski w związku z realizacją krajowego planu jest upowszechnienie ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin oraz zapobieganie zagrożeniom związanym ze stosowaniem środków ochrony roślin. Wdrożenie zasad integrowanej ochrony roślin, w szczególności przez promowanie nie chemicznych metod ochrony, prowadzi bowiem do zmniejszenia zależności produkcji roślinnej od preparatów chemicznych i w efekcie ogranicza ryzyko związane z ich użyciem – zarówno dla konsumentów produktów rolnych, osób wykonujących zabiegi, jak i środowiska.

Sposobem promowania integrowanej ochrony roślin, a tym samym podnoszenia wiedzy o zrównoważonych metodach ochrony upraw, jest właściwa edukacja producentów rolnych oraz doradców, a także dostarczenie im niezbędnych narzędzi do wdrożenia zasad integrowanej ochrony roślin. Istotną rolę pełni tu strona internetowa poświęcona integrowanej ochronie roślin tj. Platforma Sygnalizacji Agrofagów, www.agrofagi.com.pl.

Na przedmiotowej stronie udostępniane są informacje dotyczące systemów wspomagania podejmowania decyzji w ochronie roślin, informacje na temat zwalczania agrofagów, a także metodyki integrowanej ochrony roślin i metodyki integrowanej produkcji roślin (dobrowolnego systemu jakości i certyfikacji żywności), programy ochrony roślin (dla blisko 80 upraw rolniczych, ogrodniczych i sadowniczych) oraz poradniki sygnalizatora, a także różnego rodzaju ulotki i broszury. Na Platformie Sygnalizacji Agrofagów regularnie zamieszczane są także informacje dotyczące integrowanej ochrony upraw, komunikaty dotyczące sygnalizacji agrofagów oraz zapewniona jest interaktywność przez możliwość zadawania pytań ekspertowi.

Promowaniu zrównoważonych metod gospodarowania służą także ekoschematy w ramach Planu Strategicznego dla WPR, w ramach których wprowadzono 5 ekoschematów obszarowych oraz ekoschemat *Dobrostan zwierząt*, które realizowane są na zasadzie rocznych praktyk na rzecz środowiska i klimatu oraz dobrostanu zwierząt. Dodatkowo od 2024 roku możliwe jest wnioskowanie o płatność do nowego ekoschematu *Grunty wyłączone z produkcji*.

Ekoschematy są rodzajem płatności bezpośrednich, za realizację praktyk korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad obowiązujące wymogi, w tym również te określone w ramach warunkowości. Ekoschematy zostały zaprojektowane tak, żeby promować praktyki, które przekładają się na dochody rolnicze poprzez zwiększenie żyzności gleby, racjonalne nawożenie, poprawę jakości plonów. Służy temu przede wszystkim ekoschemat *Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi*, w ramach którego rolnicy z ośmiu dostępnych praktyk mogą wybrać te, które najlepiej odpowiadają na potrzeby ich gospodarstwa.

Na szczególną uwagę zasługują ekoschematy dedykowane ochronie biologicznej oraz integrowanej produkcji roślin. Integrowana produkcja roślin (IP) jest nowoczesnym systemem jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi. Uczestnictwo w systemie IP pozwala na otrzymanie zdrowej żywności pochodzenia roślinnego, w której nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich, azotanów i innych pierwiastków oraz substancji szkodliwych. Potwierdzeniem wysokiej jakości plonów pochodzących z IP jest certyfikat i zastrzeżony znak IP.

Natomiast poprzez ekoschemat *Dobrostan zwierząt* udzielane jest rolnikom wsparcie finansowe za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowane praktyki. Celem tego wsparcia jest zrekompensowanie rolnikom dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku prowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt. Płatnością dobrostanową objęto następujące gatunki zwierząt: świnie, bydło, owce, kozy, konie oraz drób, a rolnik ma do dyspozycji 13 wariantów.

Pytanie 4: W jaki sposób państwo reguluje rynek rolny i przetwórstwa rolno-spożywczego w kontekście zapobiegania nadmiernemu skupowaniu ziemi rolnej i koncentracji własności w sektorze rolniczym?

Odpowiedź: W celu zapobiegania nadmiernemu skupowaniu ziemi rolnej i koncentracji własności w sektorze rolniczym, wprowadzone zostały trzy istotne regulacje, które zawarte zostały w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 423), dalej – „ustawa UKUR”.

Zgodnie z art. 2a ust. 1 zw. z art. 6 ust. 1 ustawy UKUR nabywcą nieruchomości rolnej może być wyłącznie rolnik indywidualny. Przy czym za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną będącą właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha, posiadającą kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 5 lat zamieszkałą w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadzącą przez ten okres osobiście to gospodarstwo.

Ponadto w myśl art. 2a ust. 2 ustawy UKUR powierzchnia nabywanej nieruchomości rolnej wraz z powierzchnią nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rodzinnego nabywcy nie może przekraczać powierzchni 300 ha użytków rolnych ustalonej zgodnie z art. 5 ust. 2 i 3 ustawy UKUR.

Jednocześnie zgodnie z art. 2a ust. 4 pkt 1 lit. c ustawy UKUR nabycie nieruchomości rolnej przez osobę niebędącą rolnikiem indywidualnym i jednocześnie niezamierzającą utworzyć gospodarstwa rodzinnego, jest to aby w wyniku nabycia nieruchomości rolnej nie doszło do nadmiernej koncentracji gruntów rolnych (w ustawie nie ma określonej

powierzchni ale w orzecznictwie przyjmuje się, że punktem odniesienia do jej ustalenia powinna też być powierzchnia 300 ha).

Pytanie 5: Czy rząd podejmuje działania w celu zwiększenia konkurencyjności rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego na rynkach międzynarodowych, zwłaszcza poprzez promocję polskich produktów na arenie międzynarodowej?

Odpowiedź: Promowanie polskiej żywności na krajowym, europejskich, jak i na światowych rynkach zbytu jest jednym z priorytetowych działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Mając na celu zwiększenie konkurencyjności polskiej żywności w kraju i na rynkach zagranicznych, MRiRW oraz podległy mu Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, wdraża spójne działania informacyjne i promocyjne dotyczące polskiej żywności wysokiej jakości, w tym żywności: wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności, takich jak: rolnictwo ekologiczne, Chroniona Nazwa Pochodzenia, Chronione Oznaczenie Geograficzne, Gwarantowana Tradycyjna Specjalność, a także wyróżnionej znakami jakości.

Wskazane działania informacyjne i promocyjne mają na celu przede wszystkim kształtowanie pozytywnego wizerunku polskiej żywności, zwiększanie rozpoznawalności marki polskiej żywności w kraju i na rynkach zagranicznych oraz zwiększenie wartości eksportu polskiej żywności, w tym dywersyfikacja i otwieranie nowych rynków zbytu, ze szczególnym uwzględnieniem rynków państw trzecich o największym potencjale wzrostu.

Ponadto w celu kreowania pozytywnego wizerunku polskiej żywności, a także zwiększenia konkurencyjności polskiego sektora spożywczego, resort rolnictwa realizuje działania mające na celu promocję produktów rolno-spożywczych m.in. poprzez organizowanie stoisk informacyjno-promocyjnych podczas krajowych i zagranicznych wydarzeń wystawienniczo-targowych. Dzięki temu zarówno w kraju i za granicą budowana jest silna i rozpoznawalna marka polskiej żywności.

Jednocześnie należy wskazać, iż priorytetowe kierunki dla sektora rolno-spożywczego konsultowane są zarówno z przedsiębiorcami, jak i organizacjami oraz instytucjami związanymi z rolnictwem. W ten sposób uzyskiwane są informacje na temat aktualnych potrzeb poszczególnych branż, planowanych do realizacji przez nie działań promocyjnych na wybranych rynkach oraz kierunków działań uznawanych przez dane sektory

za perspektywiczne. Propozycje branż w zakresie wsparcia współpracy i rozeznania rynków uznawanych za kluczowe analizowane są także w konsultacji z przedstawicielami placówek dyplomatycznych RP we wskazanych krajach oraz przedstawicielami Zagranicznych Biur Handlowych Polskiej Agencji Handlu i Inwestycji działających na danych rynkach. Strategiczne rynki dla eksportu polskiej żywności wybierane są również z uwzględnieniem aktualnego stanu i przewidywanego postępu prac służb weterynaryjnych i fitosanitarnych w zakresie zapewnienia lub rozszerzenia dostępu do rynku krajów trzecich dla polskich produktów rolno-spożywczych, a także wymiany handlowej z krajami trzecimi.

MRiRW monitoruje również stan rozmów handlowych prowadzonych przez Komisję Europejską (KE) z krajami trzecimi, zwłaszcza negocjacji umów handlowych. Zgłaszane są na bieżąco postulaty służące uwzględnieniu przez KE ofensywnych i defensywnych interesów sektora rolnego, które dotyczą m.in.: ograniczenia liberalizacji ceł w imporcie UE z krajów trzecich towarów wrażliwych, uwzględnienia zapisów nt. możliwości stosowania środków ochronnych na wypadek gwałtownego wzrostu importu zagrażającego stabilności rynkowej, uzależnienia preferencji w dostępie do rynku UE od spełnienia przez importowane produkty unijnych standardów i wymogów produkcji rolnej, eliminacji bądź przynajmniej ograniczenia barier taryfowych oraz pozataryfowych, w tym SPS, w dostępie do rynków krajów trzecich, na które napotyka polski eksport. Działania te służą wzmocnieniu konkurencyjności polskich towarów wobec produkcji rolnej z krajów pozaunijnych (na rynkach krajów trzecich oraz na rynku wewnętrznym UE).

Pytanie 6: Jakie są główne wyzwania, z jakimi sektor rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego musi się obecnie zmierzyć, i w jaki sposób państwo planuje odpowiedzieć na te wyzwania?

Odpowiedź: Podstawowym dokumentem strategicznym polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich państwa, prezentującym cele, kierunki interwencji, działania, a także projekty strategiczne, jakie powinny zostać podjęte w perspektywie roku 2030 jest

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (dalej: „SZRWRiR 2030”)².

W długoterminowej wizji polskiego rolnictwa, zawartej w strategii, podkreśla się, że „podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne podlegające szczególnej ochronie państwa. Rolnictwo rozwija się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny. Krajowy sektor rolno-spożywczy gwarantuje bezpieczeństwo żywnościowe kraju, wykorzystuje nowoczesne technologie i krótkie łańcuchy dostaw. W rolnictwie zostały zatrzymane niekorzystne zmiany struktury demograficznej oraz znacząco zwiększono odporność produkcji rolnej i rybackiej na kryzysy”.

Celem głównym Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 jest wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Cel główny SZRWRiR 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

1. Cel szczegółowy I: Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy
2. Cel szczegółowy II: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
3. Cel szczegółowy III: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

Warto podkreślić, że cel szczegółowy I **Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy** zakłada:

- I.1. Zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, rybackiej i przetwórstwa rolno-spożywczego
- I.2. Budowę odporności produkcji rolnej i rybackiej, w tym odporności na zmiany klimatu
- I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju i jakości żywności
- I.4. Transformację energetyczną sektora rolno-spożywczego i rozwój biogospodarki

---

² Uchwała nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (M.P. poz. 1214) <https://monitorpolski.gov.pl/MP/2023/1214>

- I.5. Przygotowanie polskiego sektora rolno-spożywczego do rozszerzenia UE i nowych uwarunkowań handlu zagranicznego

W SZRWRiR 2030 zaplanowano szereg działań wspierających rozwój i konkurencyjność gospodarstw w celu wzmocnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Do działań tych należą m.in.:

- stabilizacja dochodów rolniczych z wykorzystaniem środków krajowych i UE,
- zwiększenie indywidualnych i hurtowych zdolności magazynowania produktów rolnych,
- rozwój spółdzielczości rolniczej,
- dalsza modernizacja gospodarstw rolnych i rybackich uwzględniająca efektywność wspieranych rozwiązań), w tym m.in. inwestycje ułatwiające produkcję w warunkach zwiększającego się ryzyka wynikającego z niekorzystnych zjawisk pogodowych powodujących straty w produkcji,
- kontynuacja zmian strukturalnych w rolnictwie, w tym poprawa struktury obszarowej m.in. przez scalenia gruntów, zadania w ramach kształtowania ustroju rolnego oraz racjonalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- rozwój przetwórstwa i krótkich łańcuchów dostaw,
- restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne,
- tworzenie warunków dla rozwoju, upowszechniania i wdrażania innowacyjnych rozwiązań, produktów i procesów w rolnictwie, rybactwie i sektorze rolno-spożywczym, w tym odpowiadających także na potrzeby wynikające z procesów demograficznych,
- optymalizacja wsparcia dla rolników w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy,
- wsparcie rolników i rybaków w sytuacjach kryzysowych wynikających z wydarzeń w skali makro-, takich jak m.in. wojna w Ukrainie,
- wprowadzenie kompleksowych rozwiązań z zakresu zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolnych i sektorze rolno-spożywczym,
- upowszechnienie praktyk rolniczych na rzecz środowiska, klimatu i dobrostanu zwierząt z wykorzystaniem instrumentów WPR,
- stabilizacja i monitorowanie rynków rolnych,
- zwiększanie retencji wodnej, w tym m.in. przez melioracje nawadniające i ograniczające odpływ wody,

- zapewnienie przestrzeni produkcyjnej dla produkcji rolniczej i ochrona gruntów rolnych o najwyższej klasie przydatności przed jej pozarolniczym wykorzystaniem,
- zapewnienie przestrzeni produkcyjnej dla produkcji zwierzęcej,
- wyznaczenie krajowych specjalizacji w rolnictwie dostosowanych do potencjału produkcyjnego,
- ułatwienie młodym rolnikom rozpoczęcia działalności i dostosowanie strukturalne gospodarstw rolnych po rozpoczęciu działalności.

W Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 wskazano trendy, pułapki rozwojowe i wyzwania sektora rolno-spożywczego i rozwoju obszarów wiejskich. Jako horyzontalne wyzwania dla sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego wskazano: opłacalność produkcji, wzrost dochodów rodzin rolniczych i rybackich, zagwarantowanie zrównoważonego rozwoju oraz sytuację geopolityczną związaną z wojną w Ukrainie, a także ewentualne członkostwo nowych państw w strukturach UE (w tym m.in. Ukrainy posiadającej duży potencjał produkcyjny w rolnictwie).

Odnosząc się do perspektyw długoterminowych dla sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce, informuję, że obecnie trwają konsultacje projektu Koncepcji Rozwoju Kraju, opracowanego przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej przy współpracy z pozostałymi resortami. Zgodnie z zaproponowaną w tym dokumencie wizją: „Gospodarka kraju jest odporna na szoki i kryzysy. Sprawny system zbierania i analizowania danych pozwala na wczesne diagnozowanie szans i zagrożeń dla rozwoju. Realizowane są modele gospodarki o obiegu zamkniętym oraz gospodarki umiaru. Wspólny wysiłek interesariuszy rozwoju obszarów wiejskich pozwolił wprowadzić rolnictwo w nową erę – system żywnościowy jest sprawiedliwy, zdrowy, przyjazny dla środowiska oraz odporny na kryzysy, w tym związane z długofalowymi skutkami zmiany klimatu. Wysoka jakość polskiej żywności oraz wprowadzenie gospodarki o obiegu zamkniętym w rolnictwie przyczyniają się do jego konkurencyjności na rynku światowym.” oraz „Bezpieczeństwo żywnościowe jest zapewnione przez żywotne gospodarstwa rolne. Zmniejszona została presja na gleby i wody, a ich wysoka jakość jest świadomie i odpowiedzialnie chroniona.”

Pytanie 7: Czy istnieją programy szkoleniowe i doradcze dla rolników i przedsiębiorców z sektora rolno-spożywczego, które mają na celu podniesienie ich umiejętności zarządzania, technologicznych i handlowych?

Odpowiedź: Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz.U. z 2024 r. poz. 76) w ramach zadań z zakresu doradztwa rolniczego, szkolenia dla rolników prowadzą m.in. w zakresie stosowania nowych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa, promocji produktów lokalnych i regionalnych i rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR).

Jednocześnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazuje co roku priorytety działalności doradczej do uwzględnienia w rocznych programach działalności ODR. Wśród priorytetów na roku 2024 wskazano: „Produkcje żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek”, w tym:

1. Na małą skalę, w tym w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia,
2. Zasady znakowania środków spożywczych oferowanych konsumentom w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego,
3. Upowszechnianie przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt obowiązujących, w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej, położonych na terenie gospodarstw, oraz przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,
4. Zasady produkcji ekologicznej oraz źródłach i mechanizmach wsparcia producentów ekologicznych,
5. Ograniczanie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka.

Ponadto wszystkie ODR mają obowiązek realizować w ramach rocznych programów działalności zadania wynikające zarówno z ustawy jak i priorytety Ministra, organizując szkolenia, konferencje, targi, wystawy, konkursy, wyjazdy studyjne, warsztaty, publikując artykuły w wydawanych przez siebie czasopismach i na stronie internetowej.

Centrum Doradztwa Rolniczego oddział w Radomiu utworzyło również Centrum Praktycznego Szkolenia, w którym prowadzone są zajęcia dydaktyczne w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego. W ramach Centrum funkcjonują następujące moduły:
- przetwórstwo zbóż, - przetwórstwo owoców i warzyw, - przetwórstwo mięsa, -

przetwórstwo mleka. W Centrum prowadzone są szkolenia zarówno dla doradców rolniczych, jak i dla rolników.

Pytanie 8: Jakie są perspektywy długoterminowe dla sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce, a także jakie działania podejmuje rząd w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju tego sektora?

Odpowiedź: Analogicznie jak w pkt 6.

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Minister

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów